

ZEMPLÉNI TÁJAK HELYI KÖZÖSSÉG

Tervezést Koordináló Csoport

A ZEMPLÉNI TÁJAK HELYI KÖZÖSSÉG SWOT ELEMZÉSE (előzetesen elfogadott, szerkesztett anyag a TKCS 02.08. ülésére)

Erősségek:	Gyengeségek:
<p>Külső környezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A térség geopolitikai, nemzetiségi helyzetéből adódó kapcsolatok megléte, fejlődése, erősödő hármashatármenti gazdasági, kulturális együttműködés. • Határmenti üzleti - piaci kapcsolatok. • Önkormányzatok testvér-települési kapcsolatai • Fő közlekedési útvonalak közelsége. • Legkeletibb biztonságos hely - marketing értéke. <p>Területi adottságok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mérsékeltén átalakított természeti környezet, védett természeti területek (tájvédelmi körzetek, natúrpark, ÉTT és NATURA 2000), értékes növény- és állatvilág. • Ipari park, vállalkozói park, ipari hasznosításra alkalmas szabad ingatlanok. • Kedvezőek az exportképes gyümölcs- és szőlőtermesztés feltételei. • A lakossági infrastruktúra kiépítettség foka magas, meghaladja az ország más határmenti térségeinek infrastrukturális ellátottságát. • Nemzetközi és hazai jelentőségű természeti és emberalkotta adottságok, emlékek és értékek, turisztikai vonzerők. • Magas fokú erdőszűrség, természetközeli erdőkezelés és az ebből adódó nyersanyag feldolgozás. • A természetközeli turisztikai ágak fejlesztésének alapjai a térségben rendelkezésre állnak. A minőségi turizmus – kastély és konferencia turizmus, falusi-, örökség- és vadász-, aktív turizmus alapfeltételei adottak a térségben. • Széleskörű rekreációs adottságok (lovaglás, vadászat, vízi sportok). • A térségben 7 középfokú és két felsőfokú oktatási intézményi infrastruktúra. • Természeti erőforrások rendelkezésre állnak. • Gyógyhatású melegvíz források. • Öntözésre alkalmas szabad élővizek. • Nagy biomassza potenciál. <p>Társadalmi és humán feltételek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komoly szellemi tőke, munkakultúra, technikai háttérrel rendelkező stabil cégek jelenléte. • Szabad, még dolgozni akaró kihasználatlan munkaerő, átképzések, tanfolyamok igénye. • Az oktatás fejlesztésére térségi összefogások valósultak meg. • A települések zömében meglévő AMK-k, faluházak, tájházak programszervezése. • Hagyományőrző és egyéb civil és non-profit 	<p>Külső környezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A térség országos viszonylatban periferikus földrajzi fekvésű. <p>Területi adottságok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rossz megközelíthetőség, a növekvő forgalomhoz képest romló állapotú közúthálózat. • Több településről nehézkes a tömegközlekedés, több zsáktelepülés van a térségben. • Rendezésre szoruló faluképek. • Kevés, tökeszegény kényszervállalkozások. • Tisza-, Bodrog-, Karcsa-part sok helyen rendezetlen, a folyók vízminősége változó. • Meglévő élő- és termálvizeink kihasználatlanok. • Elavult, hibás agrárstruktúra. • A térségben magas a mezőgazdaság, alacsony a szolgáltatások, ipar súlya. • Hiányoznak a mezőgazdasági termények versenyképességét javító, térségi hozzáadott értéket növelő feldolgozó üzemek, logisztikai szolgáltatások. • A szántóterületek átlagos aranykorona értéke alacsony. • Az állatállomány csökken, a korábbi jelentősebb kapacitások leépültek. • Idegenforgalmi vállalkozáshoz szükséges információ és ismeret hiánya. • Térségi turisztikai marketing hiánya, kiépítetlen turisztikai információs rendszer. • Szálláshelyek mennyiségi és minőségi hiányosságai. • Turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások alacsony színvonalúak. <p>Társadalmi és humán feltételek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ritkák a nem közvetlen anyagi haszonnal járó közösségi szintű együttműködések • A lakosság korstruktúrája elöregedő, a népsűrűség alacsony, a népesség fogy, jelentős az elvándorlás. • Az országos és a megyei átlagot jelentősen meghaladó mértékű a munkanélküliségi ráta, a munkanélküliek képzettség szerinti szerkezete kedvezőtlen. • Egészségügyi, szociális és gyermek-védelmi

<p>szervezetek működése, élő néphagyományok, hagyomány ápolás.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igény a rendezett faluképre, az aktívabb civil életre. • LHH besorolás pályázatoknál. • Aktívan működő érdekképviselői szervezetek. • Sport és kultúra támogatása – évek óta működő programok (Abylimpia, Kulturális Találkozók). • Sikeresen végrehajtott Leader+ programok, gyakorlott menedzsment kapacitás. • Kialakított hazai és nemzetközi partnerség, elindított együttműködési programok („A Tisza, mint turisztikai és kulturális folyosó” című program elindítása másik hat HACS-csal). • Aktív szervezetek, a sérült, fogyatékkal élő és hátrányos helyzetű emberek segítésére. 	<p>ellátás túlterhelt, rehabilitáció és prevenció nem elégséges.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A roma lakosok aránya magas és növekvő mértékű, jelentős részük szegregáltan él. • Szegénytelepek, kolóniák megléte, alapinfrastrukturális ellátottságuk hiányos. • Roma kulturális örökség elhalványulása. • Kevés a roma vállalkozó. • Az akadálymentesítés és esélyegyenlőség alacsony foka. • Civil érdekképviselői hiánya a kistelepüléseken. • Identitástudat alacsony foka. • Tájékoztatottság és IT ismeretek hiánya: sokszor a közsféra dolgozói sincsenek tisztában speciális helyzetekkel.
--	---

Lehetőségek:	Veszélyek:
<p>Külső környezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Magyar-szlovák-ukrán határmentiségből adódó vonzáskörzet növekedés gazdasági, kereskedelmi, piaci kapcsolatok potenciális fejlődése. • A hagyományos, biológiai és ökológiai agrárgazdálkodás lokális termékei iránti kereslet növekszik a hazai és az európai piacokon. • Az elmaradott, ill. határmenti térségekre vonatkozó állami, európai uniós támogatások fokozottabb elérhetősége, igénybe vétele. • Növekszik a befektetői érdeklődés a térség iránt. • Nemzetközi és belföldi turizmus élénkülése, a táji, természeti értékek megóvása és turisztikai hasznosítása előtérbe kerül. • Elérhető agrár és turisztikai, környezetvédelmi, energia hatékonyságot és megújuló energiaforrások kiaknázását támogató források. • Kormányzati döntés a Karcsa tórendszer revitalizációjának támogatásáról. <p>Területi adottságok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Természeti és épített értékeink hasznosításra alkalmassá válnak. • Feldolgozóipari tevékenység kiépítésével, a mező- és erdőgazdasági termékek fajlagos és hozzáadott értékének növekedése. • Folytatódik a mezőgazdaság diverzifikációja, fokozottabban összpontosítva az ökológiai értékekre. • A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. • A mezőgazdaságon belül növekszik a bioenergia alapanyag előállítás súlya és jelentősége. • A hagyományokkal bíró extenzív legeltető állattenyésztés felélesztése, feldolgozóipari tevékenységgel, térségi specifikumok gyártásával kiegészítve. 	<p>Külső környezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A természeti erőforrásokat veszélyeztető külső (hazánk más térségéből vagy külföldről érkező) szennyezések eléri a térséget. • Befektetői tőke tartós érdektelensége, a működő vállalkozások elszegényedése, megszűnése. • A környező országok kedvezőbb adózási rendszere miatt a munkahelyteremtő beruházások a határ szlovák oldalán valósulnak meg, vállalkozások kitelepülnek. • A képzési programok elérhetősége nem biztosított. • Nem érkezik külső segítség a kisebbség helyzetének javításához. • A Vásárhelyi Tervben tervezett fejlesztési források beszűkülése, a tervezett eredmények elmaradnak. • A ZTHK nem jut vidékfejlesztési (LEADER) forráshoz. <p>Területi adottságok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perifériális helyzetből fakadó hátrányok erősödése. • A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak a ökológiai szemlélet hiánya következtében. • Nem javul a térség megközelíthetősége, a közlekedési infrastruktúra.

- Kézműipar fejlesztése, a térség kulturális termékeinek turisztikai palettán való értékesítése.
- Növekszik a térség turisztikai kínálata iránti érdeklődés, bővül az ezt kiaknázó vállalkozói kör.
- Térségi turisztikai menedzsment és marketing partnerségi alapon történő kiépítése.
- Tömegközlekedés fejlesztése járatsűrítéssel, új vállalkozások belépésével.
- Záhonyi Logisztikai Központtal a térségi kapcsolatok kiépítése.
- A cigándi árapasztó tározó és a kapcsolódó komplex tájgazdálkodási modellkísérlet eredményeinek többcélú hasznosítása.

Társadalmi és humán feltételek:

- Fejlődőképes együttműködés a civil szervezetek, önkormányzatok, hatóságok, vállalkozások között.
- Szándék a tudatos helyi társadalom fejlesztésére, közösségszervezési akciók bővülnek.
- Társadalmi összetartozás, esélyegyenlőség felértékelődése.
- Testvér települések, egyéb nemzetközi kapcsolatok bővülése - közös projektek.
- Felsőfokú, felnőtt és szakképzés fejlesztése, kínálatbővítés.
- Halmozottan hátrányos helyzetből eredő pozitív diszkrimináció elfogadottá válik.
- Roma integráció, reintegráció.
- Civil szervezetek számának bővülése.
- Képzett fiatalok arányának növekedése a térségi munkaerőpiacon.
- Roma vállalkozók és munkavállalók számának növekedése.
- Roma közösségi házak alakulása.
- Erősödő tendencia az összefogásra épülő fejlesztésre.
- Szociális szövetkezetek térségi megerősödése, támogatása.
- Rendezett falukép, lakóházak tájba illesztéséért áldozatot is vállalnak az emberek.
- Szociális (nappali és krízisjellegű) szolgáltatások bővülnek, minőségük javul.
- Egységes térségi szemlélet megerősödése.

Társadalmi és humán feltételek:

- Együttműködés helyett rivalizálás a kistérségek, települések között, széthúzás fokozódása.
- Alacsony szintű együttműködés a civil szervezetek, önkormányzatok, hatóságok, vállalkozások között.
- A térségen belüli települések közötti fejlettségi különbségek növekednek.
- A települési önkormányzatok „szociális” önkormányzatokká válnak.
- Tovább folytatódik a vidéki emberek periférizálódása, a mélyszegénység növekszik.
- A külső források megszerzéséhez szükséges saját erő hiánya korlátozza a térség fejlesztéseit.
- A képzett réteg elvándorlása csökkenti a szolgáltatások, a termelés színvonalát, gátat szab a társadalmi és gazdasági fejlődésnek.
- A fokozódó elvándorlás, az előregedő helyi lakosság miatt a képzett, innovatív szemléletű lakosok „utánpótlása” csökken.
- Nagyobb tömegek kiesése a rendszeres munkát vállalók köréből, ezen emberek társadalomba, munkába való visszailleszkedésének megghiúsulása.
- A hátrányos helyzetű csoportok aránya nő, szociális válság alakul ki.
- Békés egymás mellett élés helyett konfrontáció, kriminalizálódás fokozódása.
- A költséghatékonyág érdekében folytatódik az általános iskolák integrációja, megszűnése.
- „Túlgondoskodás” erősödése, mely a fogyatékkal élők kezéből kiveszi a saját élete fölötti rendelkezés lehetőségét.
- A mezőgazdasági termelők, erdőtulajdonosok megmaradó kiszolgáltatottsága, tevékenységük alacsony jövedelmezősége a feldolgozóipari célú befektetések elmaradása miatt.

Karakterszám: 9160